

afzweren. Men leze nog eens na, wat v. EIJK op bldz. 413 vertelt van DONDERS en zijn tijdgenooten. Men herinnere zich een BRUINSMA, een KAPTEIJN en zoovele anderen, die naast hun praktijk de „sociale” belangen gediend hebben, met meer dan „plan- nen” en „eischen”. Geeft den geneeskundigen een kans om te leven, dan zal het „wonderbaarlijke”, waarvan KOLLWITZ sprak, het werken tegen hun eigen belang in, zich ten volle openbaren.

GENEESKUNDIGE EERERECHTBANKEN IN DE NIEUWE MAATSCHAPPIJ. — De wegens zijn studiën op sexueel gebied bekende dr. MAGNUS HIRSCHFELD heeft de meening geuit, dat de geneeskundige eererechtbanken in de socialistische republiek moeten verdwijnen, omdat daarin voor geen standen, geen standseer, voor geen standsrechtbanken plaats is. Dr. B. SCHAEFFER, lid van het Pruisische geneeskundig eere- gerechtshof, komt hiertegen op. Standen zijn er nog wel, in zooverre men daarmede de deelgenooten aan een beroep bedoelt, dat *bijzondere rechten* en *bijzondere plichten* bezit. Met de artsen nu is dit het geval, niet om hen te bevoordeelen of om het hun lastig te maken, maar *uitsluitend in het openbaar belang*, dat onder iederen staats- vorm hetzelfde is. Onder de rechten van dien aard behoort het uitsluitende recht van den arts om verklaringen van overlijden of van een ondergane inenting af te geven, om vergiften uit een apotheek voor te schrijven. Onder de plichten, die hem niet door de wet, maar uitsluitend door het standsbewustzijn worden voorgeschreven, behoort de onvoorwaardelijke hulpverlening in geval van nood. Deze plicht wordt hoog gehouden, hoewel wij ons dagelijks meer bewust worden, dat hij onzen strijd om behoorlijke arbeidsvoorwaarden ten zeerste bezwaart. Het handhaven nu van deze standsrechten en standsplichten is de taak der standsrechtbanken. Vele over- tredingen immers, die door den burgerlijken rechter niet kunnen worden achterhaald, vallen onder de eigen rechtspraak der artsen. Zoo bijv. het zich openlijk aanprijzen door geneeskundigen. Het zou zeer onwils zijn, in het optreden van de eererechtbanken hiertegen een bewijs te zien, dat deze niet in het openbaar belang werkzaam zijn, maar alleen om hun beroepsgenooten te beschermen voor lastige concurrentie. Het tegendeel wordt treffend bewezen door een aanplakbrief „ter bestrijding van de geslachts- ziekten” van den *raad van volksgemachtigden*. Daarin werd nadrukkelijk gewaarschuwd tegen het raadplegen van adverteerende artsen.

Het is waar, dat de eererechtbanken hun ontstaan te danken hebben aan drie (thans overleden) mannen, die daarmede beoogden „een verhindering van het verder voortwoekeren van het socialistisch gif onder de artsen”. Maar even waar, dat op aandrang van de Berlijnsche Aerztekammer in de wet werd opgenomen een bepaling, die altijd streng gehandhaafd is, „dat staatkundige, godsdienstige of wetenschappelijke opvattingen of handelingen nooit tot voorwerp van bemoeiingen der eererechtbanken kunnen worden gemaakt.”

De eererechtbanken zouden moeten blijven bestaan, ook als de geneeskunst een staatsdienst mocht worden, omdat het vertrouwen van het volk in het geneeskundig beroep onaangetast moet blijven, daar dit voor het welslagen van het werk der ge- neeskundigen onontbeerlijk is.

PINKHOF. ✱

INGEZONDEN.

ONZE MAATSCHAPPIJ.

I.

In de laatste maanden heeft menig gesprek over den toestand onzer Maatschappij mijn bezorgdheid over haar toekomst versterkt, maar mij tevens geleerd, dat nog vele collega's de hoop blijven koesteren, dat, na het luwen der stormen, een werke- lijke bevrediging van alle partijen zal intreden. Ik kan die blijmoedige verwachting niet deelen: wij verkeerden niet onder den invloed van een plotselinge beroering, maar

beleven de gevolgen van een reeds lang bestaande verzwakking der oude Maatschappij. Haar kracht en aanzien waren reeds geruimen tijd meer schijn dan werkelijkheid. Wat in de slecht bezochte afdeulingsvergaderingen besproken en besloten werd, en dus ook in besluiten der algemeene vergadering tot uiting kwam, kon reeds lang niet meer gelden als het gevoelen der meerderheid! Zoovelen onthielden zich, onverschillig of yrevelig en wekten bij hen, die nog bleven deelnemen aan het werk, het verlamme besef, dat een zeer aanzienlijk deel der leden bij ernstig dreigend gevaar een weinig vertrouwbaren steun zouden opleveren. Hoe zwak bleek reeds het gevoel van saamhoorigheid bij de specialisten, d. w. z. een *deel* der specialisten, die de Maatschappij verlieten (én nog niet terugkeerden!), toen hun stoffelijke belangen naar hun meening niet spoedig genoeg werden verzekerd overeenkomstig hun eischen!

Welk een ontgoocheling wachtte reeds jaren lang dengeen, die plaats nam aan de hoofdbestuurstafel, en hoe verging hem de lust dien last bij herhaling op zich te nemen! Strijd over vakbelangen, strijd om machtspositie, daaraan besteedde men den kostbaren tijd. Wie overtuigd bleef van de noodzakelijkheid der vakbeweging, gevoelde zich bitter teleurgesteld door de onthouding van den een en den onkieschen ijver van den ander. Hoe broos product moest daaruit voortkomen, hoe groote verwaarloozing leed de ideale taak der Maatschappij! Het is de verdienste van de December-vergadering in Utrecht, dat zij aan velen de oogen heeft geopend voor het wrakke onzer vakbeweging en voor den ondergang der Maatschappij in den vorm, die, bedoeld door de oprichters, gehuldigd bleef tot aan het tijdperk van den vakstrijd. Achteraf beschouwd, is er in die vergadering een schoone gelegenheid geweest om tot bezinning te komen: de motie-den Haag sprak het beginsel uit, dat met kloeke hand zou worden gescheiden wat in de praktijk onvereinigbaar was gebleken. Maar zij werd — en dit kon niet anders! — op een ongeschikt oogenblik aan de orde gebracht, in het begin der besprekingen; immers, toen hadden nog velen de hoop behouden op een bevredigende oplossing en wenschten zij dus niet allen voorarbeid ongedaan te maken door een zoo ver gaande beslissing. En toch, van hen, die tegen stemden, hebben velen dit later betreurd! Het voorstel-Groningen, dat aan het stelsel der C. V. de voorkeur gaf boven dat van het hoofdbestuur, werd aangenomen, zonder dat ieder zich behoorlijk rekenschap er van gaf, welk antwoord het hoofdbestuur daarop onvermijdelijk zou geven. Voor velen stond het zelfs op dat oogenblik nog niet vast, dat de C. V. daarmede haar pleit reeds grootendeels had gewonnen. De ontzuuchtering kwam eerst aan het einde van de vergadering en daarna; dit was het oogenblik, waarop de motie-den Haag zeker een betere kans zou hebben gehad! Wie durft beweren, dat in die algemeene vergadering de Maatschappij in volle bezonnenheid haar standpunt voor de toekomst heeft gekozen?

Men kan thans wel overzien, wat er bereikt is: twee overheerschende vakorganisaties naast elkander, overheerschend in hoofdbestuur, in dagelijksch bestuur en in de Maatschappij. Zij stellen, natuurlijk, prijs er op, gezag te ontleenen aan de tradities der oude Maatschappij, maar vergeten, dat voortaan de niet persoonlijk bij de vakbeweging betrokken leden vrijwel geheel buiten alles komen te staan, wat er in de organisaties zal worden beraamd en beleden. Hoe lang zullen die belangloozen nog bereid zijn hun naam te leenen aan, mede-verantwoordelijkheid te dragen voor het optreden eener vakvereiniging, waarop zij niet den minsten invloed kunnen uitoefenen? Ik vrees, dat men hierover niet lang in onzekerheid zal blijven!

Kan men, aan den anderen kant, verwachten, dat de thans hervormde Maatschappij, het ideale harer taak onvermijdelijk verwaarloozend, ten minste als vereiniging stevige waarborgen zal geven? Ook dit niet! Men vergete toch niet het kenmerkende in den door de specialisten op dikwijls zoo onsympathieke wijze gevoerden strijd: hun verregaand wantrouwen in de organisatie der fondsgeneesheeren, in het hoofdbestuur en in de Maatschappij. Dit in letterlijk ieder opzicht ongerechtvaardigde wantrouwen, gepaard aan onbegrensd egoïsme, is voortdurend de drijfveer geweest van hun optreden. Alleen hierom wenschten zij macht, groote macht, en dwongen die af met dreigementen en handelingen, zooals ons geneeskundig vereinigingsleven

er nog nimmer kende. Uit zelfverdediging moest de C. O., haar mededinger van stap tot stap in het oog houdend, wel een even sterke positie in het hoofdbestuur en in de Maatschappij opeischen. Wie durft met vertrouwen de toekomst der vakvereeniging van artsen, in den tegenwoordigen tijd dringender noodig dan ooit, tegemoet zien, nu zij zal steunen op een hervorming, die slechts onderling wantrouwen tot grondslag had? Waarlijk, zoowel wien de onontbeerlijke vakvereeniging ter harte gaat als wien het ideale streven onzer Maatschappij nog altijd lief is, moet huiveren bij den toestand, waarin zij thans is geraakt. De huivering moge ons aanzetten tot daden, die de volledige scheiding tot stand brengen tusschen de onvereenigbaar gebleken lichamen, de oude Maatschappij en de nieuwe vakvereeniging.

Utrecht, 7 Februari 1919.

B. J. KOUWER.

II.

Wij mogen prof. BURGER dankbaar zijn voor zijn artikel; de groote duidelijkheid en de toon van waardeering voor den tegenstander maken het bijzonder geschikt voor een gedachtenwisseling, die misschien vruchtbaar zal blijken. Voordat ik op den eigenlijken inhoud inga, een enkel woord over een persoonlijk feit. Collega BOLLE heeft het doen voorkomen, alsof de algemeene vergadering zich door mij liet meeslepen door mijn „stortvloed van woorden” en prof. BURGER haalt dit aan, zij het om er *niet geheel* mee in te stemmen. Het komt mij voor, dat het *in het geheel niet* juist is. Ten eerste zijn onze algemeene vergaderingen niet zoo suggestiebele gezelschappen, dat zulk een meeslepen mogelijk zou zijn, zonder dat men over argumenten beschikt, die door de meerderheid als juist erkend worden; bovendien hadden ook nu vele (te vele!) afgevaardigden een bindend mandaat. Ten tweede ben ik lang niet de eenige, die de winnende zienswijze bepleitte. En ten derde vooral, het element van verrassing, dat toch wel altijd aanwezig moet zijn, zal een vergadering door één spreker worden meegesleept, ontbrak door mijn opzettelijk toedoen ten eenenmale. Want eerst had ik al mijn argumenten in een schriftelijke memorie aan het hoofdbestuur voorgelegd, die in zijn vergadering van 12 October werd behandeld. Toen dit bleek niets er voor te voelen, heb ik aangekondigd mijn standpunt publiek uiteenzetten, en in mijn afdeeling een motie voor te stellen in den geest der latere motie Groningen, en verder met alle middelen de hoofdbestuursvorstellen te zullen bestrijden. Ik voegde daaraan toe, dat ik zóó ten volle overtuigd was, dat behandeling der hoofdbestuursvorstellen een voor de Maatschappij noodlottige verwarring zou stichten, dat mijn plicht mij gebod alles te doen, wat ik kon, om die behandeling te voorkomen. Het hoofdbestuur wist dus meer dan twee maanden te voren, wat het van mij te wachten had en kon zich daarop wapenen. Daarna heb ik weken vóór de algemeene vergadering al wat ik te zeggen had in het *Tijdschrift* gepubliceerd, zoodat alle leden der Maatschappij het rustig konden overdenken en in hun afdeelingen bespreken. Iets nieuws heb ik daaraan in de algemeene vergadering niet meer kunnen toevoegen; daar heeft alleen het levend woord het onderstreept. Met vollediger open vizier kan men niet strijden en wanneer men zelf opzettelijk aldus elk element van verrassing volledig buitensluit bij de verdediging van een eerlijke, diepgevoelde overtuiging omtrent hetgeen voor het welzijn onzer Maatschappij het beste is, wordt men zeer onbillijk behandeld en wordt een zeer onjuiste voorstelling van zaken gegeven door een woord als dat van BOLLE. Ik meende niet langer te mogen wachten met een woord van verdediging daartegen, zoowel van de algemeene vergadering als van mij zelf, omdat een gedachtenwisseling, als die door BURGER geopend is en waaraan ik gaarne deelneem, door dergelijke verdenkingstrooiende kwinkslagen slechts kan worden gestoord, indien daarvan iets mocht blijven hangen. Voor het overige, voor mijn argumentatie en de contra-argumentatie van het hoofdbestuur leze men de straks verschijnende handelingen.

Wat het artikel van prof. BURGER voor mij zoo bijzonder aantrekkelijk maakt, is de